

Luonnos hallituksen esitykseksi jätelain ja eräiden muiden lakien muuttamisesta

Lausuntopyyntönumero: VN/538/2019

<https://www.lausuntopalvelu.fi/FI/Proposal/Participation?proposalId=9db14571-b2ec-4a6f-a530-1c7bc49397eb>

Kunnan vastuulla oleva jätehuolto (luku 5)

- Tähän voitte kirjoittaa lausuntonne jätelain muutosehdotuksen luvusta 5 ja sen perusteluista

Lainsäädäntöesityksessä esitetty malli ei turvaa pienten ja keskisuurten yritysten toimintaedellytyksiä riittävästi, vaan nykyinen malli turvaa toimintaedellytykset paremmin. Kannattamme ensisijaisena vaihtoehtona nykyisen mallin säilyttämistä. Jos kuitenkin järjestelmää päätetään muuttaa, pienten ja keskisuurten yritysten toimintaedellytysten takaamiseksi lakiin tulee määritellä esitettyä tiukempia ehtoja.

Tuottajavastuu ja juomapakkaukset (Luvut 6 ja 7)

- Tähän voitte kirjoittaa lausuntonne jätelain muutosehdotuksen luvusta 6 ja 7 sekä niiden perusteluista

Keräyspaperin tuottajavastuun osalta nykyinen järjestelmä on toiminut pitkään, ja se on käytännössä osoittautunut erittäin toimivaksi. Pirkanmaan ELY-keskuksen keräämän aineiston mukaan vuonna 2018 keräyspaperin kierrätysaste oli 89 %. Kierrätysaste on erittäin korkea suhteessa EU:n kierrätystavoitteisiin ja muiden jakeiden kierrätysasteeseen Suomessa. Kun järjestelmää kehitetään myös muiden jakeiden kierrätysasteen nostamiseksi, on tärkeää huolehtia, että keräyspaperin osalta toimivaksi osoitettu nykymalli pysyy ennallaan.

Nykymallia puoltavat myös kustannukset. Kustannusvaikutuksiltaan nykyisellä järjestelmällä jatkaminen tulee kunnille edullisemmaksi, sillä nykymallisissa tuottajayhteisöt kattavat paperin kierrättämisen kuluista 100 %.

Suomen Keräyspaperi Tuottajayhteisöstä nykymallista on siksi perusteltua pitää kiinni keräyspaperin osalta myös jatkossa. Mietintönne mukaan tuottajan ensisijainen oikeus keräyspaperiin säilyy edelleen, mitä kannattamme. Olemme valmiita käyttämään tuottajan ensisijaista oikeutta järjestää keräyspaperin kerääminen, kuten aiemminkin. Tuottajavastuun kantokyky tulee mielestämme varmistaa tarkentamalla lakia niin, että keräyspaperintuottajayhteisön tulee pystyä osoittamaan kyvykkyytensä sekä kiinteistökeräykseen että valtioneuvoston keräyspaperiasetuksessa vaadittuun aluekeräykseen

valtakunnallisesti. (Jätelaki 17.6.2011/646, Luku 6, 50 §). Tuottajayhteisön tulisi todentaa jätelain mukainen kiinteistöjen erilliskeräyksen kantokyky valvovalle viranomaiselle esimerkiksi alueellisella operaattorilistauksella koko valtakunnan kattavasti. Käytäntö olisi vastaava kuin valtioneuvoston keräyspaperiasetus aluekeräyspisteistä.

Kuten Pirkanmaan ELY-keskuksen tilastoista ilmenee, keräyspaperin määrissä on pitkään ollut 5–7 % vuosittainen lasku. Kun lisäksi jaekohtaisten keräysvelvoitteiden kasvaessa kiinteistöillä tilankäyttö jätekatoksissa hankaloituu, se saattaa hankaloittaa keräyspaperiastian nykyisen kokoluokan käyttöä. Astiakoon pienentyessä logistiset kulut ja kuljetusten ympäristövaikutukset voivat kasvaa rajusti. Näin ollen 15§ todettujen jätteiden erilliskeräyksen poikkeamisedellytysten tulee koskea myös keräyspaperia.

Keräyspaperin aiempi 75 % keräystavoite on syytä pitää ennallaan, mutta sen tulee olla kokonaisuute, eikä erillisille tuottajayhteisöille tule asettaa omia tavoitteitaan. Keräystavoitteen prosenttiosuutta ei ole syytä nostaa.

Keräyspaperin toimivaa tuottajavastuumallia tulee soveltaa myös pakkauksissa. Tuottajayhteisöjen tulisi kantaa myös pakkauksissa paperin tapaan täysi kustannusvastuu, eli kaikkia tuottajavastuun alaisia asioita tulee käsitellä yhtenäisin pelisäännöin. Kun tuottaja vastaa koko ketjusta keräyksestä hyötykäyttöön, saadaan parhaita tuloksia. Tätä mallia ei tule kevein perustein lähteä muuttamaan. Esitetty muutos pakkausten tuottajavastuumalliin on vaikeaselkoinen ja kilpailuoikeudellisesti haastava. Nykymuodossa esitys sisältää niin paljon avoimia kysymyksiä, että malli on syytä ottaa vielä valmisteluun uudelleen.

Muuta

Tähän voitte kirjoittaa lausuntonne perusteluiden muista osista ja muista mahdollisista asioista

Lainsäädäntökokonaisuus koskee nykyisellään vain keräilyvelvoitteita, mutta pelkästään keräysmäärien ja -tapojen säätäminen ei johda kiertotalouteen. Kiertotalous edellyttää kerättävien materiaalien hyödyntämistä raaka-aineena. Esimerkiksi paperin kerääminen on Suomessa lähtenyt liikkeelle teollisuuden raaka-ainetarpeista sodan jälkeen 1940-luvulla.

Jotta kiertotalouden ketju saadaan yhtä toimivaksi myös muiden jakeiden kohdalla, tuotteiden suunnittelussa ja valmistuksessa tulee ottaa huomioon loppukäsittely. Lisäksi kierrätysmateriaalien markkinoita kannattaa vahvistaa esimerkiksi tarjoamalla kannusteita kierrätysmateriaalien käyttöön tuotannossa tai ohjaamalla yritystukia tuotekehitykseen, jossa materiaalina hyödynnetään kierrätysmateriaaleja.